

Inspiratie gids

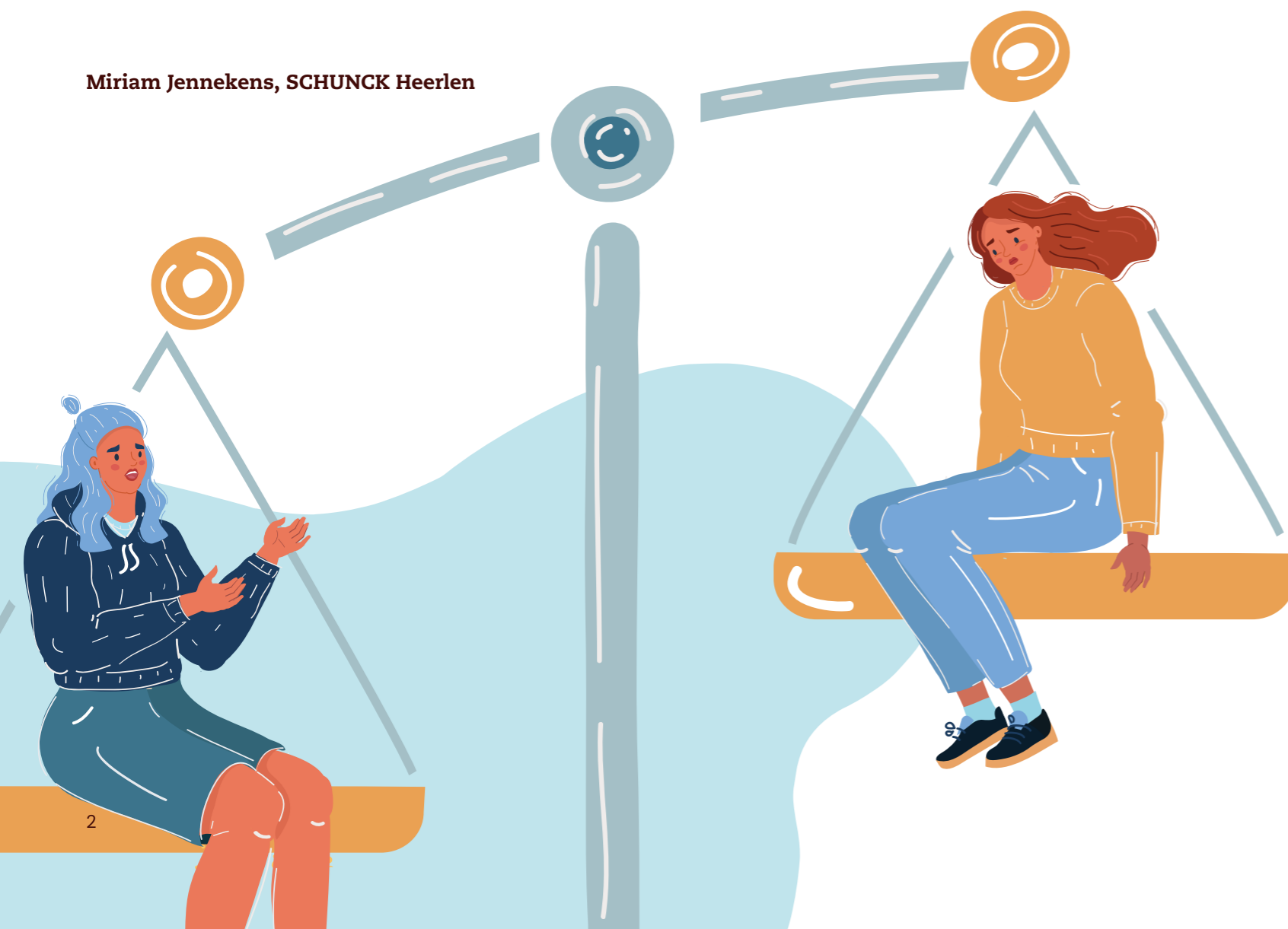
Aanbod digitaal burgerschap voor jongeren (18-25 jaar)

Pubbiss

“Het thema kansengelijkheid voor jongeren speelt in alle lagen van de bieb en we moeten het integraal oppakken.”

Miriam Jennekens, SCHUNCK Heerlen

Voorwoord

Wil jij je als bibliotheek meer inzetten op programmering voor jongeren? Dan kan deze inspiratiegids je mogelijk goed op weg helpen.

Wat kan je verwachten in dit magazine?

We beginnen met een terugblik op het geslaagde symposium Kansengelijkheid voor jongeren, dat plaatsvond op 20 oktober bij Dynamo in Eindhoven. Met diverse sprekers en workshops, zoals Represent Jezelf en Get a Grip, zijn bibliotheken geïnspireerd geraakt in het organiseren van activiteiten waarmee de doelgroep jongeren nog beter bereikt kan worden.

Een onderwerp dat onder andere aan bod kwam tijdens het symposium, was het programma Doe je Digiding. Het online regelen van allerlei zaken zoals het terugvragen van loonheffing op je bijbaan of het aanvragen van een DigiD, houdt jongeren bezig. Bibliotheek Kerkrade ging met deze behoefte aan de slag. Zij zetten het lesprogramma Doe je Digiding in tijdens vertragingssweken op het vmbo. Wil jij hier meer over weten? Kijk dan naar [de presentatie van Celine Jussen](#).

Een ander onderwerp dat jongeren aanspreekt: cryptocurrency. Vanuit het Limburgse werkplan is er een pilot opgezet, waarin jongeren worden geïnformeerd en kritisch leren te kijken naar het handelen in cryptovaluta. Wat vonden de jongeren ervan? Cubiss-collega Loes heeft het ze gevraagd en de reacties lees je in dit magazine.

Tot slot leggen studenten ICT uit wat het belang is van een goed wachtwoord kiezen. Zij hebben tips gegeven aan de deelnemers van de Klik&Tik-cursus. We delen de ervaringen die opgedaan zijn in Bibliotheek Weert in samenwerking met het Gilde en in De Domijnen in samenwerking met het Vista college.

Auteurs:

**Loes Steens, Dionne Klein,
Mirjan Albers en Renée de Kruif**

De bibliotheek ook dé plek voor jongeren

Het beeld dat veel jongeren (18-25 jaar) hebben van de bibliotheek is niet meer het juiste beeld. Hun beeld is gebaseerd op herinneringen van jaren geleden. Het imago dat de bieb 'saai' en 'stoffig' is, is verouderd. En jongeren zijn vooral bekend met de uitleenfunctie van de bibliotheek. Maar gelukkig klopt dit beeld niet meer en daar komt ook deze doelgroep steeds meer achter.

Vanuit het bibliotheekconvenant¹ hebben de bibliotheken de rol om iedere inwoner van Nederland mogelijkheden aan te bieden op het gebied van onder meer (digitale) geletterdheid, digitale inclusie, leven lang ontwikkelen, persoonlijke ontwikkeling en digitaal burgerschap. Ook vanuit hun wettelijke functie moeten bibliotheken bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke oplossingen door middel van passende vormen van dienstverlening.

De rol van de Bibliotheek is inmiddels veranderd. Door de komst van het internet kunnen mensen zelf informatie opzoeken via hun computer of

smartphones. Een bibliothecaris was iemand die je hielp met het opzoeken van informatie en wegwijs te maken in het boekenlandschap. Bibliotheken hebben door het internet een compleet nieuwe rol gekregen in de samenleving met nieuwe functies zoals de community librarians en programmamakers.

De bieb is een plek geworden die ontmoetingen faciliteert en mensen op die manier met elkaar verbindt. Dat kunnen mensen zijn die meer willen weten of leren over een bepaald onderwerp, maar ook mensen die behoefte hebben aan een platform om hun talenten, kennis of mening te delen met anderen of mensen die

hulp nodig hebben rond de digitale overheid. Uit onderzoek² blijkt dat jongeren niet vaak in de bibliotheek komen. Zij missen leeftijdsgenoten in de bibliotheek, voelen zich niet gerepresenteerd door andere bezoekers en door de werknemers van de bibliotheek. En de promomaterialen die ingezet worden raken hen niet. Hierdoor voelt de bibliotheek niet als de juiste plek voor hen. Vaak wordt deze doelgroep niet via de goede kanalen bereikt, terwijl ze wel naar de bibliotheek willen komen om te leren, geïnspireerd te worden, boeken te lenen en deel te nemen aan passende activiteiten. Volgens het CBS³ bestaat ongeveer 15% van de gehele Nederlandse bevolking uit jongeren. Dat is een flinke doelgroep om je aanbod op af te stemmen.

Gelukkig is er beweging! En zijn er mooie voorbeelden te vinden hoe de jongeren steeds meer een plek krijgen in de bibliotheek. Bibliotheken zien kansen voor deze doelgroep

doordat ze meer in gesprek zijn gegaan met jongeren. Daardoor weten ze wat hun drijfveren zijn en spelen ze beter in op hun belevingswereld. De communicatie is aangepast met meer beeldmateriaal waar deze doelgroep zich in herkent. Zo is de woordkeuze ook beter afgestemd en zijn andere kanalen aangeboord, waardoor de doelgroep beter bereikt wordt.

De bibliotheek wordt door jongeren tegenwoordig vaker gezien als een plek waar je kunt leren van elkaar, waar je geïnspireerd raakt, waar je samenkomt met vrienden, een plek waar je kunt studeren, een plek waar je nieuwe dingen kunt leren, waar er meer is dan alleen boeken! Waar jongeren een eigen inbreng hebben om samen te programmeren. En de bibliotheek wordt steeds meer de plek die ingericht is op al deze verschillende functies.

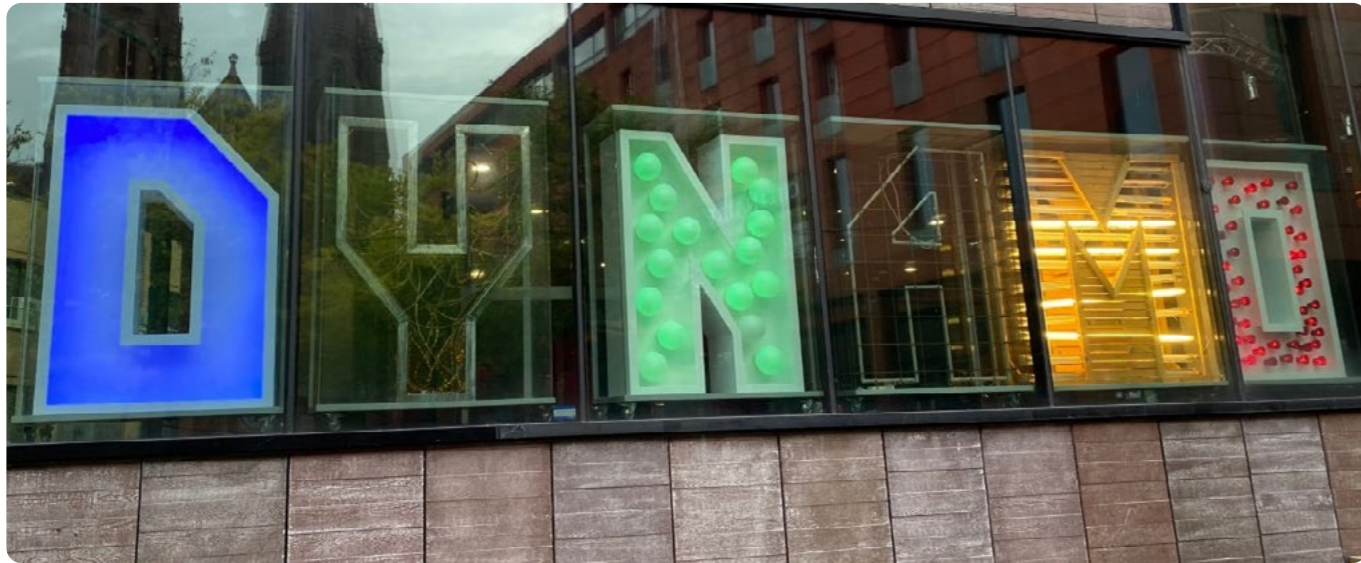
¹ <https://www.bibliotheeknetwerk.nl/artikel/de-informatiefunctie-van-de-bibliotheek>

² https://www.probiblio.nl/uploads/Aanbod%20Probiblio/Marketing/Klantreizen%202020/Klantreizen%20Boekje%202020_Probiblio%20v2.pdf

³ <https://opendata.cbs.nl/statline/?dl=1EFBB#/CBS/nl/dataset/7461bev/table>

Dicht de kloof

draag bij aan kansengelijkheid voor jongeren!

De kansengelijkheid tussen jongeren neemt toe. Wie niet over de juiste relaties beschikt, heeft minder kans op een leuke stage of interessante baan, op financiële ondersteuning of op hulp bij het combineren van werk en gezin. Er dreigt een onzichtbare muur te ontstaan tussen jongeren met en zonder hulpbronnen.

Cubiss en BiSC organiseerden afgelopen oktober het symposium Kansengelijkheid voor jongeren bij Dynamo in Eindhoven. Bij [Dynamo](#) kan iedereen zichzelf zijn en ontdekken waar ze zichzelf zien in de maatschappij. De leeftijd waarvoor ze programmeren is van 8 tot 27 jaar.

Tatjana Almuli (dagvoorzitter) leidde de dag in goede banen en ging in gesprek met de sprekers. De eerste presentatie is gegeven door het Nederlands Jeugd Instituut. Zij vertelde onder andere wat stress met je doet en hoe moeilijk het is om bijvoorbeeld het [nieuws](#) te volgen als je de taal niet goed beheerst. Na het Nederlands Jeugd Instituut was het de beurt aan Ron Meyer.

Ron Meyer is programmadirecteur bij [Alliantie Heerlen-Noord](#) en nam ons mee in het verhaal van zijn jeugd. De buurt waarin je opgroeit

bepaalt in feite welke kansen je krijgt. Of beter gezegd, welke kansen je niet krijgt. En dat niet alleen. Het kan zelfs ervoor zorgen dat je de laatste 15 jaar van je leven in een minder goede gezondheid leeft en 6 jaar eerder doodgaat. In het geval van Heerlen wordt dit letterlijk gescheiden door het spoor. Voor (rijkere buurt) of achter (armere buurt) het spoor.

Na de plenaire sprekers was het tijd voor de verdiepingssessies.

Younes Douari van [Represent Jezelf](#) gaf de deelnemers mee hoe belangrijk het is om samen te werken met partners om de doelgroep te bereiken. Kies hiervoor partners die de jongeren al bereiken. Daarbij is het ook belangrijk om jongeren zelf het zeggenschap te geven. Werk samen met jongeren en laat hen content of het programma creëren.

Nanet Hazenbosch van het feministische platform [Aangenaam](#) gaf de opdracht mee om je stem te laten horen en vragen te stellen. En daarbij ook bewust te zijn van jouw 'hokjes' en die van een ander.

Cynthia Ronde van Humanitas vertelde over het project ['Get a Grip'](#). Get a Grip is een programma voor jongeren van 16 tot 27 jaar met financiële vragen of problemen. Het programma is in het leven geroepen om geldproblemen onder jongeren bespreekbaar te maken. En dat is nodig ook; Betalingsproblemen zijn onder jongeren tot 24 jaar tussen 2015 en 2020 met bijna 70% toegenomen. Een stijging van 34.000 jongeren per jaar (BKR, 2020).

Marith Clignet van Stichting Digisterker presenteerde het programma [Doe je Digiding](#).

Doe je Digiding is hét lesprogramma voor jongeren over de digitale overheid. Een bibliotheek kan het lesprogramma gemakkelijk opnemen in het educatieve aanbod voor scholen.

Bekijk de [aftermovie](#) van het symposium en [hoor](#) wat de deelnemers meenemen van deze dag.

Een bibliotheek kan het lesprogramma gemakkelijk opnemen in het educatieve aanbod voor scholen. Per thema vind je er stappenplannen, instructiefilmpjes, tips en hulpplekken. De website is gericht op jongeren, maar bevat ook informatie voor ouders en professionals, zodat zij de jongeren waar nodig kunnen ondersteunen. Nieuwsgierig? Neem dan een kijkje op: [digidingen-desk.nl](#)

“Het belangrijkste is in gesprek gaan met de doelgroep. Daaruit volgen vanzelf de volgende stappen.”

Marit Leendertse, Cubiss

De wereld van crypto

Jongeren zijn steeds meer geïnteresseerd in investeren in een digitale munt, zoals de Bitcoin. En dit is niet zonder risico's. Daarom dat er een workshop vanuit het Limburgse programma Leven lang ontwikkelen en Participatie in de informatiesamenleving is ontwikkeld rondom crypto, zodat jongeren de voordelen maar ook de gevaren leren kennen en een plek hebben waar ze met hun vragen terecht kunnen.

Het doel van deze workshop is om jongeren (18-25) jaar te bereiken en hun handvatten mee te geven. Uit een onderzoek uitgevoerd door het Nibud en de Rabobank blijkt namelijk dat Bitcoin, een digitale munt, een populair product is om in te beleggen onder jongeren in Nederland. Uit onderzoek blijkt dat 27 procent van de jongeren in Nederland belegt in cryptovaluta waar Bitcoin ook onder valt.

Mark Snijders en Erik van der Heijden van de Ontwikk3ltuin hebben de workshop gegeven. Zij vinden het heel leuk om hun kennis te delen en als het publiek actief meedoet. "We zijn juist blij met alle vragen die worden gesteld". Ook vertellen ze eerlijk over hun eigen fouten en verliezen tijdens deze workshop.

Waar moet je op letten?

"Je kan alleen maar investeren met geld dat je niet nodig hebt. Dus eerst er voor zorgen dat je je vasten lasten kunt betalen," leggen Mark en Erik uit. "Dan daarna zorgen voor een reservepotje voor kosten die je vooraf niet had verwacht. En een potje om te investeren

in jezelf. Denk bijvoorbeeld aan cursussen en sportclubs. Want dat is ook belangrijk voor je!"

"Pay yourself first"

Vervolgens als je wilt investeren in een cryptomunt, welke munt wordt het dan? Want er bestaan meer digitale munten dan alleen de bekende Bitcoin. Dan begint het onderzoek. "Dit is heel belangrijk, want je zou ook geen € 500 zomaar weggooien. Kijk daarom naar het bedrijf dat achter de munt zit. Waar bevindt dit bedrijf zich? Bekijk ook de social media accounts van het bedrijf. En of er wel echt een manager is en niet toevallig een nepprofielfoto wordt gebruikt", legt Mark uit. Een ander tip is om niet te veel af te kijken van wat bekende mensen op social media doen, zoals influencers of finfluencers oftewel financiële influencers. Dit noemen Mark en Erik een aantal 'red flags', rode vlaggen, zaken die een gevaar aangeven. Bij 2 red flags of meer, kan je beter niet gaan investeren in die munt.

De deelnemers van de workshop vonden dat de tijd snel voorbij was. Ze waren erg enthousiast en het was fijn dat ze eindelijk ergens met hun vragen terecht konden. Een van de genoemde redenen was; "Op school is er voor dit onderwerp helaas geen tijd, terwijl we het wel heel interessant vinden." De meeste deelnemers hadden namelijk best al wat verstand van crypto en hadden gerichte vragen.

Programma-aanbod Bibliotheek

Bibliotheek Venlo kwam erachter dat veel jongeren met crypto bezig zijn. Zelf waren ze hier als Bibliotheek ook nieuwsgierig naar. Ze vonden het een tof idee om hier meer informatie over aan te bieden. De Bibliotheek vindt het belangrijk dat ze zo veel mogelijk doelgroepen op een leuke manier kunnen informeren over verschillende onderwerpen. Toen Cubiss met dit aanbod kwam, zagen ze in Venlo gelijk een mooie kans. Ook de manier waarop Mark en Erik het brachten, past volgens de Bibliotheek bij jongeren. Ze hebben niet alleen gepraat over de gevaren van crypto, maar het ook gehad over de successen die je ermee kan behalen. En wat er allemaal leuk is aan crypto.

De deelnemers waren via reclame van Bibliotheek Venlo gewezen op de workshop. Bibliotheek Venlo heeft het via social media gepromoot en flyers verspreid, ook waren jongerenwerkers erbij betrokken.

De cryptoworkshop is een samenwerking van De Ontwikk3ltuin, Bibliotheek Venlo en Cubiss Limburg.

"We zouden meer voor en door jongeren moeten (laten) doen."

Yonne van Zuilen,
bibliotheken Meierijstad

Klik & Tik-cursus

door studenten van het Vista Collega

Deze Klik & Tik cursus was voor de deelnemers net even anders dan anders. Ze kregen namelijk een gastles van twee studenten van het Vista College. De studenten vertelden over het fenomeen phishing en hadden aandacht voor het aanmaken van sterke wachtwoorden.

De gastles van studenten wordt aangeraden als afsluitende les van de Klik & Tik-cursus.

Bij phishing proberen criminelen gegevens of geld te stelen aan de hand van linkjes in e-mails die zij versturen. Ze doen zich vaak voor als iemand van de bank, de post of een andere bekende organisatie. In de mails die ze sturen gebruiken ze een mailadres dat lijkt op het echte mailadres van de organisatie en ze sturen in de mail er altijd op aan dat je op de bijgevoegde link klikt.

Dit was toch nog wel abracadabra voor de Klik & Tik-deelnemers. Want "Hoe zie ik nu of die mail echt of nep is? Ik kan moeilijk iedere keer als ik een mail van de bank krijg, naar de bank bellen of dit wel echt van hen is".

Dat klopt, dat is lastig gaven de studenten aan. Je kunt kijken naar het mailadres dat gebruikt wordt, naar het taalgebruik en naar de vraag in de mail. De bank zal namelijk nooit naar persoonlijke gegevens vragen via de mail. Ze sturen alleen een mail dat er een bericht klaarstaat in je 'berichtenbox'.

Toen begon het onderwerp toch wel te landen bij de deelnemers. Zo gaf een deelnemer aan zelf al eens een nepbericht via Whatsapp te hebben gehad van 'zijn kleinzoon'. Zijn kleinzoon vroeg in dit bericht om geld voor een nieuwe telefoon. Hij vertrouwde het niet helemaal omdat hij zei 'hey pap' in plaats van 'opa'. Hij heeft toen zijn kleinzoon gebeld en kwam erachter dat het nep was.

Daarna vervolgden de studenten hun verhaal en kwam het onderwerp wachtwoorden aan bod. Ze legden uit wat een zwak of juist sterk wachtwoord is. Als het wachtwoord 1-4 tekens bevat kunnen hackers je wachtwoord direct, binnen 0 seconden, achterhalen. Vanaf 8 tekens duurt het al langer en ga zo maar door.

Daarbij is het belangrijk dat je nooit je naam en je geboortedatum gebruikt. Dit is te

makkelijk te kraken. En natuurlijk niet overal hetzelfde wachtwoord voor gebruiken.

Hierop kwam de vraag van een deelnemer: "Waarom is het dan erg als ik overal hetzelfde wachtwoord voor gebruik?" Als je wachtwoord dan ergens op een platform gekraakt wordt, kunnen ze daarna overal namens jou inloggen en bij jouw gegevens. De studenten gaven aan: "Je kunt wel variaties van een wachtwoord gebruiken. Bijvoorbeeld Fietsers1!, Fi3tsers!, ?fiEtsers4 etc." Ook is het aan te raden om je wachtwoorden iedere 3 maanden te wijzigen.

Na de presentatie gingen de studenten en de deelnemers nog even aan de slag met de Klik & Tik-cursus.

De deelnemers vonden de presentatie waardevol! "Het is zeker allemaal niet makkelijk en je weet ook wel dat phishing bestaat en dat je een sterk wachtwoord moet maken. Maar het is makkelijker gezegd dan gedaan."

De studenten vonden het ook een leuke ervaring! Zo kunnen we toch wat meer 'echte' praktijkervaring opdoen. Een van de studenten had ook al iets soortgelijks in groep 7 van een basisschool gedaan.

Tekens	Aantal mogelijke combinaties	Brute force tijd
1	62	Direct
2	3.844	Direct
3	238.328	Direct
4	14.776.336	Direct
5	916.132.832	42 seconden
6	56.800.235.584	43 minuten
7	3.521.614.606.208	44 uur
8	218.340.150.584.896	115 dagen
9	13.537.086.546.263.600	20 jaren
10	839.299.365.868.340.000	12 eeuwen

Mooie voorbeelden

Ido voor jongeren
bij Bibliotheek
Kerkrade e.o.

Klik & Tik
met studenten bij
Bibliocenter Weert

De podcast
voor jongeren van
Bibliotheek Venlo

Studieplekken
voor jongeren bij
Bibliotheek Venlo

Padlet symposium
kansengelijkheid
voor jongeren

Cubiss Limburg

Brightlands Smart Service Campus
Smedestraat 2 | 6411 CR Heerlen
© Cubiss, december 2022

Kijk voor meer informatie over Cubiss Limburg op
www.cubiss.nl/limburg. Daar kun je je ook aanmelden
voor de nieuwsbrief.

Limburg

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

